

Materiály byly zpracovány díky podpoře Evropského sboru solidarity

EVROPSKÝ
SBOR
SOLIDARITY

NÁVOD K POUŽITÍ

Vytvořily jsme několik jednoduchých cvičení, které mají za cíl procvičit mediální gramotnost a dostat ji více do vyučovacích hodin. Aktivity se liší délkou, od 10 minutových po celohodinové. Jsou vhodné zejména pro začátečníky, tedy ty žáky a studenty, kteří nemají s mediální gramotností příliš velké zkušenosti. Důležitou součástí aktivit jsou diskuze, které reflektují nabyté zkušenosti a pomáhají je zasadit do kontextu každodenního využívání internetu a médií.

Na úvod bychom chtěly ještě přidat pár řádků o tom, jak se v aktivitách orientovat:

- Rozdělení úrovní:
 - Začátečníci: hry, které jsou označené “pro začátečníky” předpokládají, že žáci/studenti mají s mediální a digitální gramotností minimální zkušenosti. Tyto hry jsou vhodné nejlépe od 5. do 7. ročníku. Nicméně své uplatnění mohou najít i v prvních ročnících na středních školách. Vše záleží na vědomostech a zkušenostech studentů.
 - Mírně pokročilí: aktivity s tímto označením jsou tvořeny pro žáky/studenty, kteří na poli mediální gramotnosti nejsou úplně nováčky, ale nejsou si ještě 100% jistí v kramflecích.
 - Pokročilí: i na pokročilé jsme myslely, přestože nejvíce aktivit je pro začátečníky. Aktivity jsou navrženy tak, aby byly výzvou nejen po stránce mediální gramotnosti, ale aby studenti zapojili i logické a kritické myšlení.
- Hashtagy: u každých aktivit jsme uvedly alespoň tři hashtagy, díky kterým se můžete orientovat, na co je aktivita zaměřená. Více o aktivitě se dozvíte ihned v tabulce, kde jsou popsány cíl a zadání hry.
- Časová dotace: s ohledem na nedostatek reálného vyzkoušení jsou uvedené časy pouze odhad.

Budeme rády za každou zpětnou vazbu a případně i další nápady! :)

Přejeme skvělé hraní!

Za Zvol si info,
Kateřina Křivánková a Lucie Rulíšková

TELESHOPPING

#předsvědčování #rozhodování #vestresu

CÍL: Žáci si uvědomí vliv času na příjem informací a proces rozhodování.

POMŮCKY: Pracovní list pro každého žáka

ČASOVÁ DOTACE: 5 minut hra + 10 minut diskuze

VHODNÉ PRO: začátečníky

ZADÁNÍ:

Všem žákům nejdříve rozdáte pracovní listy psaným textem dolů, tak aby neviděli, co je na něm napsáno. Řeknete žákům, že jakmile odpočítáte čas budou mít 30 sekund na přečtení si informací a rozhodnutí se, pro jakou variantu by hlasovali. (například ti co pro 1 půjdou doprava, ti co pro dvojku půjdou do leva, čas určíme podle počtu bodů, na každý bod – 2 sekundy)

PRACOVNÍ LIST:

Máte se rozhodnout, který z telefonu byste si vybrali:

MOBIL 1

MOBIL 2

Které prázdniny se prodlouží o dva týdny?

Vánoční prázdniny:

Skoro 3 týdny prázdnin, více času na nákup dárků, škola ušetří za topení a bude investovat jinde

Prázdniny v zimě a méně času se spolužáky, zrušení vánoční besídky, zrušení zájezdů do Vídně a na jiné zahraniční trhy, zrušení Tajného santy,

Jarní prázdniny:

Prázdniny tehdy, kdy už je venku teplo, více času na výlet, odpočatější učitelé, více času si užít Majáles

Více domácích úkolů, aby se stihli žáci připravit na čtvrtletní písemky, zrušení školního výletu

Diskuze

Diskuzi můžete otevřít otázkami přímo na hru.

**Podle kterých charakteristik jste se nakonec nejvíce rozhodovali?
Proč si myslíte, že se více žáků rozhodlo pro A/B?
Označte křížkem charakteristiky, které jsou pro vás skutečně pozitivní a sledujte, jestli se změní vaše rozhodnutí:**

Pravděpodobně si většina žáků vybrala variantu s více pozitivními vlastnostmi a méně negativními. Jedná se o zkratkovitě jednání, kdy pod náparem nedostatku času se tolik nedíváme na kvalitu charakteristik, ale mnohem více nás zasáhne jejich množství. Přitom objektivně vzato kvality mobilního telefonu č. 2 převyšují jeho negativa i kvality mobilního telefonu č. 1.

Postupně můžete přejít k diskuzi nad vlivem času. Čas hraje důležitou roli při marketingových tazích. Využívá se především časových omezeních slev či akcí; např.: Už jen tento týden! Akce končí za 5 minut! Valentýnská sleva. Do vyprodání zásob.

**Měli jste na to dost času? Spíš byste chtěli více? Proč?
Jak tenhle princip funguje v reálném životě?
Jak se tomuto fenoménu nejúčinněji vyvarovat?**

Náš mozek nějak funguje a je těžké jej přenastavit. Neexistuje žádný pomocník, který zařídí, že už nikdy v životě nekoupíme něco nevýhodně nebo nebudeme sdílet falešné video. Jedna rada ale existuje. Právě vzít si více času na rozmyšlenou. Když nebudeme muset jednat zkratkovitě, nebudeme pod tlakem tikajících hodin a budeme mít dostatek času pro zvážení všech negativ a pozitiv, budeme mít větší šanci se rozhodnout správně.

Teoretické východisko:

Tato aktivita nás napadla po přečtení knihy Před-svědčování, kterou vřele doporučujeme. V jedné části autor Robert B. Cialdini popisuje studii, která demonstruje, jaký vliv měl nedostatek času při výběru dvou produktů. Výsledek byl takový, že produkt, který měl více nevýrazných výhod zvítězil při nedostatku času. Pokud měli respondenti času více, tak se rozhodovali spíše pro produkt, který měl více drobných nevýhod, ale za to tři signifikantní výhody.

Cialdini poukazuje na silnou souvislost se současným mediálním světem. Jsme zahlceni informacemi od rána do večera a pod nátlakem časového stresu se možná rozhodujeme unáhleně. Pokud komunikátor (tvůrce sdělení/reklamy) dokáže nasměrovat na určitou ideu pomocí různých podprahových technik, tak si nemusí dělat starost, že se jeho posluchači/diváci zamyslí a že by jeho taktice odolali.

CIALDINI, Robert B. Před-svědčování: revoluční způsob, jak ovlivnit a přesvědčit. Brno: Jan Melvil, 2016. Pod povrchem. ISBN 978-80-7555-014-9. str. 157

DEN NA TROLÍ FARMĚ

#kreativní #socialnisiite #noviny

CÍL: Žáci si uvědomí sílu příběhu v mediálním světě a svého vlastního chování na sociálních sítích. Také se jim přiblíží proces psaní textů, (ne)důležitost pravdivých a konkrétních informací a rozdíly, které s sebou nese zaměření se na různé cílové skupiny. Tato hra také rozvíjí kreativitu a schopnost tvorby psaného textu.

POMŮCKY: Papír a tužka/počítač s textovým editorem, různé barevné pastelky/fixy podle počtu žáků (je důležité, aby každý žák měl jinou barvu)

ČASOVÁ DOTACE: 30 minut

VHODNÉ PRO: začátečníky

ZADÁNÍ:

Žáci zpracují (napíší/nakreslí/vyrobí) příspěvek na konkrétní téma (stačí 3-5 vět), podle měsíce, ve kterém se narodili se zaměřením na cílovou skupinu, podle dne narození. Jejich úkolem bude napsat vymyšlenou, ale zároveň uvěřitelnou a chytlavou zprávu koncipovanou jako příspěvek na Facebook.

Poté, co budou mít hotovo, několik dobrovolníků připevní svůj výsledek na tabuli a učitel pod každý příspěvek namaluje kolonku "like" a "sdílet". Každý žák s rozdanými pastelkami, bude dělat čárky do jednotlivých kolonek podle vlastního uvážení. Pastelky si každý po "začárkování" ještě nechá u sebe.

Poté následuje diskuze. Skrze pastelky se dá vystopovat, kdo reagoval a jakým způsobem.

PRACOVNÍ LIST

Leden: Prodej alkoholu bude od 21 let
Únor: Vánoční prázdniny se zkrátí o polovinu
Březen: Instagram a WhatsApp se zpoplatní
Duben: Kopr způsobuje rakovinu
Květen: Karel Gott neumřel.
Červen: V pomerančích z Libye je vir HIV
Červenec: Kalousek je ve skutečnosti reptilián.
Srpen: 5G je zdraví škodlivé.
Září: Země je placatá.
Říjen: Američané nepřistáli na měsíci.
Listopad: Za 11. Září může UFO
Prosinec: Střed planety je dutý a žijí tam lidé.

1-5.: Pro IG profil bulvárního časopisu
6-10.: Pro IG profil časopisu pro ženy
11-15.: Pro IG profil místní diskotéky
16-20.: Pro IG profil bazaru dílů do auta
21-25.: Pro IG profil babičky pečou
26-31.: Pro IG parodie @choco_afro

Diskuze:

Diskuzi můžete začít lehčími otázkami na samotnou tvorbu příspěvku.

Jak se vám příspěvky vytvářely?

Jakým způsobem jste se snažili, aby příspěvky byly uvěřitelné? Co jste do nich zakomponovali? Například: Používali jste apel na emoce? Strach? Vymyšlené zdroje?

Tato první část by měla směřovat ke standardům důvěryhodných příspěvků a článků, tedy uvedené zdroje a konkrétní informace (jména, čísla, data). Naopak by se v nich neměl objevovat příliš velký apel na emoce, zvláště strach, neměla by se svalovat vina na třetí stranu nebo používat vágní či zavádějící fráze. Využijte (vy i samotní žáci) napsané příspěvky pro konkrétní příklady.

Podle čeho soudíte, že tohle je důvěryhodný příspěvek?

V novinách/na fb to poznáte podle čeho?

Proč jste tomu dali lajk? Proč jste něco sdíleli?

Jakmile přejdeme k chování po vytváření příspěvků, tedy k *lajkování* a *sharování*, můžeme navázat bezpečným chováním na sociálních sítích.

Reagovali byste stejně na skutečné sociální síti?

Prč ano? Proč ne? Stydíte se...?

Jak tedy reagujete na soc. Sítích? Například na stories?

DRBNA

#drby #nenáročné #improvizace

CÍL: Žáci si vyzkouší, jak se může měnit význam informace v průběhu jejího putování. Uvědomí si sílu použitých slov a rizika spojené s tím, když nehledáme původní zdroj, ale čerpáme informaci několikrát citovanou.

POMŮCKY: jenom studenti :)

ČASOVÁ DOTACE: 10 minut hra + 10 minut na diskuzi

VHODNÉ PRO: začátečníky

ZADÁNÍ:

Učitel pronese základní větu. Následně žáci, jak sedí/stojí za sebou, budou větu opakovat, ale vždy v ní jen trochu něco změní. Společně můžete sledovat, kam se postupně daná informace dostane.

Příklad: Slyšel jsem, že máte velký zelený dům. → Slyšel jsem, že máte obří zelený barák. → ... → ... → Cože? Máte barák, co vypadá jako žába?

DISKUZE

Diskuzi můžete zahájit konkrétními otázkami na průběh hry.

Co říkáte na to, kam až se věta dostala? Očekávali jste to?

Kdy se to nejvíce zlomilo?

Které překroucení informace mělo podle vás největší vliv?

Postupně se můžete dostat k souvislostem s reálným světem.

Můžeme něco podobného vidět v reálném světě? Kdy? Co?

Máte konkrétní příklady?

V průběhu diskuze můžete s žáky porovnat matení informací v offline i online světě.

A na internetu se to děje jak? Jde to vůbec, když informaci vlastně můžete sdílet, tudíž ji neupravujete?

Nakonec můžete přejít k radám, co v takových případech dělat. Nejlepším řešením je vždycky hledat původní zdroj. Očitého svědka, aktéra události, důvěryhodné video či fotku, originální zprávu či vyjádření.

Jak teda tento problém, co nejlépe vyřešit?

Za kým jít, abychom se dobrali původní větě? A v reálném světě?

DŮVĚŘUJ, ALE OVĚŘUJ

#fact-checking #satira #diskuze #práceveskupinách

CÍL: Žáci si osvojí základy mediální gramotnosti, hlavně potom tzv. faktchackingu, tj. ověřování zpráv a schopnosti vyhledávat relevantní informace a internetu. Debata o satíře (cíl uvědomit si, jak se vtip může stát sdílenou virální věcí a která se bere jako pravda)

POMŮCKY: papír, psací potřeby (připojení na internet?)

ČASOVÁ DOTACE: 20 min.

VHODNÉ PRO: začátečníky, mírně pokročilé i pokročilé

ZADÁNÍ: rozdělte třídu do skupin po 2-4 lidech. Každá skupina dostane za úkol ověřit článek z pracovního listu pomocí odlišného návodu. Celkem se jedná o pět přístupů, jak si informace ověřit.

Jiná varianta: Rozdělte třídu na tři skupiny, každá dostane jeden článek na ověření. V rámci skupin se ještě vytvoří podskupiny, kdy v každé podskupině se bude ověřovat pomocí jiného přístupu. Následně si své výstupy ve skupině představí, sjednotí a odprezentují třídě.

NÁVODY:

- [Surfařův průvodce po internetu](#)
- [CRAP test](#)
- [5 otázek od JSNS](#)
- [5 novinářských otázek](#)
- [FANTOMAS](#)

PRACOVNÍ LIST č. 1:

/vhodné pro začátečníky/

Šok!!! Výrobci chtějí začít do potravin tajně přidávat kromě chemie i fyziku!!!

Redakce 06 Led 2018

Potraviny na pultech našich obchodů jsou proležené chemií, to není nic nového. Avšak novou a znepokojující zprávou je informace o tom, že výrobci se chystají do potravin začít přidávat i fyziku.

Alespoň to tvrdí naše tajné zdroje, které mají přístup do zákulisí výroby potravin. Podle našeho zdroje je 103 % všech potravin plných chemie, dokonce i včetně BIO a organických potravin. Jelikož je ale lidské tělo neuvěřitelně přizpůsobivé, začalo si proti tomuto přísunu jedů budovat imunitu. Proto musí potravinářský a farmaceutický průmysl přijít s jinou metodou, jak nás udržet nemocné. Tou metodou má být právě fyzika.

„Zatím neznám přesný způsob, jak bude fyzika v potravinách fungovat. Zaslých jsem ale něco o tom, že výrobci potravin chtějí do svých produktů přidávat miniaturní černé díry, které nás budou doslova požírat zevnitř. Vlivem toho by měl rapidně vzrůst počet případů rakoviny tlustého střeva,“ tvrdí náš velice důvěryhodný zdroj.

Lidské tělo není na fyziku v potravinách vůbec zvyklé, proto se dá počítat s tím, že minimálně ze začátku raketově poroste počet nemocných. A to je přesně to, o co potravinářskému, a hlavně farmaceutickému průmyslu jde. Čím víc nemocných, tím více peněz. Jak již totiž víme, těmto obchodníkům se zdravím nejde o naše zdraví, ale o naše peníze. Zdravý pacient = nechtěný pacient. Proto až onemocníte, tak nechodte za doktory a neutrácejte stokoruny za drahé „léky“ a antibiotika. Běžte raději za svým homeopatem a utrácejte tisíce za přírodní medicínu.

Otázky na zodpovězení:

Jak na vás článek působí? Důvěryhodně? Nedůvěryhodně? Proč?

Ve skupince ověřte podle přiděleného návodu.

ŘEŠENÍ: PRACOVNÍ LIST č. 1:

Šok!!! Výrobci chtějí začít do potravin tajně přidávat kromě chemie i fyziku!!!

Titulek: využívá vykřičníků a snaží se přilákat pozornost pomocí vystrašení. Můžeme označit za clickbait.

Potraviny na pultech našich obchodů jsou prolezlé chemií, to není nic nového. Avšak novou a znepokojující zprávou je informace o tom, že výrobci se chystají do potravin začít přidávat i fyziku.

Alespoň to tvrdí naše tajné zdroje, které mají přístup do zákulisí výroby potravin. Podle našeho zdroje je 103 % všech potravin plných chemie, dokonce i včetně BIO a organických potravin. Jelikož je ale lidské tělo neuvěřitelně přizpůsobivé, začalo si proti tomuto přísunu jedů budovat imunitu. Proto musí potravinářský a farmaceutický průmysl přijít s jinou metodou, jak nás udržet nemocné. Tou metodou má být právě fyzika.

„Zatím neznám přesný způsob, jak bude fyzika v potravinách fungovat. Zaslechl jsem ale něco o tom, že výrobci potravin chtějí do svých produktů přidávat miniaturní černé díry, které nás budou doslova požírat zevnitř. Vlivem toho by měl rapidně vzrůst počet případů rakoviny tlustého střeva,“ tvrdí náš velice důvěryhodný zdroj.

Lidské tělo není na fyziku v potravinách vůbec zvyklé, proto se dá počítat s tím, že minimálně ze začátku raketově poroste počet nemocných. A to je přesně to, o co potravinářskému, a hlavně farmaceutickému průmyslu jde. Čím víc nemocných, tím více peněz. Jak již totiž víme, těmto obchodníkům se zdravím nejde o naše zdraví, ale o naše peníze. Zdravý pacient = nechtěný pacient. Proto až onemocníte, tak nechodte za doktory a neutrácejte stokoruny za drahé „léky“ a antibiotika. Běžte raději za svým homeopatem a utrácejte tisíce za přírodní medicínu.

Diskuze:

Diskuzi můžete zahájit otázkami na autory fact-checkingu.

Jak na Vás článek působil na první dojem?

Čeho jste si všimli jako první? Co vám naopak dalo nejvíce práce?

Článek začíná velice zastrašujícím a senzacechtivým titulkem, což nikdy nepůsobí dobrý první dojem. Již v první větě se autor dopouští argumentačního faulu, kdy předkládá jako fakt něco, k čemuž nemá žádné důkazy ani další vysvětlení. V průběhu celého článku se objevují odkazy na tajné či důvěryhodné zdroje, ty však nejsou nikde konkrétně uvedeny. Jediná specifická informace, která se v článku vyskytuje, je číslo 103 %. Což je samo o sobě nesmysl. Naopak je v článku přítomno mnoho neurčitých slov, jako třeba *alespoň, neznám přesný způsob, zaslechl jsem*.

Nechybí ani svalení viny na třetí stranu a vytvoření zlého padoucha - potravinářský a farmaceutický průmysl. A na závěr autor zakončuje svůj text klasickou a předpisovou reklamou.

Upozorníte studenty na případné nenalezené chyby a přešlapy v článku. To vás hezky dovede na téma samotného přístupu ověřování.

Jak jste postupovali při ověřování?

Zde je vhodné projít se studenty jednotlivé typy návodů a upozorňovat je na rozdíly a podobnosti.

Co vám přijde jako nejdůležitější?

Co se objevuje ve většině postupů?

Který přístup je nejvhodnější k čemu?

PRACOVNÍ LIST č. 2:

Vhodné pro začátečníky/mírně pokročilé

První 3 jsou staří a nemocní, jsou vpředu, aby nastavili tempo celé smečky. Dalších 5 je nejsilnějších a nejlepších, jsou pověřeni ochranou přední strany, pokud dojde k útoku. Ve středu jsou ostatní členové smečky, vždy chráněni před jakýmkoli útokem. Pak následuje ten nejsilnější, který chrání zadní stranu. Poslední je sám, alfa. VELITEL. Ovládá všechno zezadu, zaručuje, že nikdo nezůstane pozadu. Je vždy připraven běžet jakýmkoli směrem, aby chránil, a slouží jako "bodyguard" celé skupině.

Jen pro případ, že by někdo chtěl vědět, co to doopravdy znamená být vůdcem. Nejde o to být vpředu. Znamená to starat se o tým.

Otázky na zodpovězení:

Jak na vás článek působí? Důvěryhodně? Nedůvěryhodně? Proč?
Ve skupině ověřte podle přiděleného návodu.

Řešení: PRACOVNÍ LIST č. 2:

Fotografie je sice reálné, popisek u ní však nikoli. Více najdete na <https://www.hoax.cz/hoax/kdo-vede-vlci-smecku/>, vč. vysvětlení od odborníka.

Diskuze:

V tomto příkladu je vhodné s žáky kromě již zmíněných otázek na fact-checking probrat i sílu fotky či videa v mediálním prostoru. Vizuální důkaz je totiž velkou částí společnosti pokládán za přesvědčivý a nezmanipulovatelný argument. Bohužel tomu tak není. Fotku můžeme jakkoliv upravit i v jednoduchých a všudypřítomných aplikacích jako instagram nebo facebook. Takže si asi umíte představit, co lze s fotkou nebo videem dělat v profesionálních programech.

Dalším způsobem manipulace, kterou vidíme výše, je manipulace kontextem. Fotka nijak upravená není, ale její vysvětlující komentář je kompletně vymyšlený a neodpovídá skutečnosti.

Bránit se proti takovým typům manipulace je těžké, ošem opět platí pravidlo jít co nejblíže původnímu zdroji. Do doplňků prohlížeče jako google images nebo různých aplikací, například TinEye, máte možnost nahrát fotku a dohledat její původní objevení se na internetu.

PRACOVNÍ LIST č. 3: /vhodné pro pokročilé/

Floridský experiment

Falešné zprávy ani jejich výzkum nejsou žhavou novinkou posledních let. Mezi odborníky se za první vážný výzkum v této oblasti považuje tzv. floridský experiment, který proběhl v lednu roku 1931 na Florida International University. Jeho výsledky tehdy vzbudily obrovský ohlas a řada států se začala zabývat tím, jak možnosti falešných zpráv využít ve vojenské taktice a zároveň také k řešení vnitrostátních problémů.

Princip experimentu byl jednoduchý. Výzkumníci padesáti respondentům různého věku, vzdělání a pohlaví, kteří tvořili dohromady typický vzorek americké populace, sdělili, že cílem výzkumu je ověření jejich schopnosti zapamatovat si informace z denního tisku a vyhodnotit je. Následně účastníkům výzkumu rozdali několikery noviny příslušného data a po jejich přečtení se ptali na aktuálně zhoršující situaci v Německu a také na hospodářské vyhlídky USA, které se v té době nacházely v hospodářské krizi.

Výsledkem například bylo, že si lidé dokázali informace z novin zapamatovat lépe, než se čekalo, a byli schopni je i překvapivě dobře vyhodnotit. Sedmdesát procent účastníků výzkumu označilo za zemi nejvíce ohroženou válečným konfliktem Polsko, neboť v novinách četli o rozhovorech mezi říšským kancléřem Hitlerem a generálním tajemníkem sovětské komunistické strany Stalinem.

Skutečný cíl experimentu však byl jiný. Noviny sice vypadaly jako skutečné, ale výzkumníci si je nechali vytisknout na objednávku a zařadili do nich kromě věrohodně tvářících se zpráv i zprávy podvržené. Kupříkladu tehdejšího prezidenta USA Herberta Hoovera nahradili jeho viceprezidentem Charlesem Curtisem (všimlo si toho 20 % čtenářů). Dále na uvedené mapě Evropy přeházeli státy, takže například místo Německa byla Itálie (všimlo si 5 % čtenářů). Nejtřaskavějším zjištěním však bylo, že i lidé, kteří si nesrovnalostí všimli v 94, 5 procentech případů zapochybovali o vlastním povědomí o dané problematice a byli ochotní (63,7 procenta) připustit, že oni se mýlí, zatímco deník má pravdu.

Publikované výsledky výzkumu způsobily poprask a drtivě většině lidí připadaly neskutečné.

Otázky na zodpovězení:

- Jak na vás článek působil? V jakých médiích byste podobný text mohli najít? Působí na vás důvěryhodně?
- Které pasáže podporují důvěryhodnost? Proč? Najděte alespoň tři.
- Nebo naopak? Přejde vám, že některé pasáže působí spíše nedůvěryhodně? Které to jsou a proč? Najděte alespoň tři
- Ověřte článek pomocí některého z návodů:
 - [Surfařův průvodce po internetu](#), [CRAP test](#), [5 otázek od JSNS](#), [5 novinářských otázek](#), [FANTOMAS](#)

Řešení: PRACOVNÍ LIST č. 3:

Vhodné pro pokročilé

Floridský experiment

Přečtěte si článek o jednom z prvních experimentů vnímání fake news a zodpovězte níže položené otázky:

Falešné zprávy ani jejich výzkum nejsou žhavou novinkou posledních let. Mezi odborníky se za první vážný výzkum v této oblasti považuje tzv. floridský experiment, který proběhl v lednu roku 1931 na Florida International University . Jeho výsledky tehdy vzbudily obrovský ohlas a řada států se začala zabývat tím, jak možnosti falešných zpráv využít ve vojenské taktice a zároveň také k řešení vnitrostátních problémů.

Princip experimentu byl jednoduchý. Výzkumníci padesáti respondentům různého věku, vzdělání a pohlaví, kteří tvořili dohromady typický vzorek americké populace, sdělili, že cílem výzkumu je ověření jejich schopnosti zapamatovat si informace z denního tisku a vyhodnotit je. Následně účastníkům výzkumu rozdali několikery noviny příslušného data a po jejich přečtení se ptali na aktuálně zhoršující situaci v Německu a také na hospodářské vyhlídky USA, které se v té době nacházely v hospodářské krizi.

Výsledkem například bylo, že si lidé dokázali informace z novin zapamatovat lépe, než se čekalo, a byli schopni je i překvapivě dobře vyhodnotit. Sedmdesát procent účastníků výzkumu označilo za zemi nejvíce ohroženou válečným konfliktem Polsko, neboť v novinách četli o rozhovorech mezi říšským kancléřem Hitlerem a generálním tajemníkem sovětské komunistické strany Stalinem.

Skutečný cíl experimentu však byl jiný . Noviny sice vypadaly jako skutečné, ale výzkumníci si je nechali vytisknout na objednávku a zařadili do nich kromě věrohodně tvářících se zpráv i zprávy podvržené. Kupříkladu tehdejšího prezidenta USA Herberta Hoovera nahradili jeho viceprezidentem Charlesem Curtisem (všimlo si toho 20 % čtenářů). Dále na uvedené mapě Evropy přeházeli státy, takže například místo Německa byla Itálie (všimlo si 5 % čtenářů). Nejtřaskavějším zjištěním však bylo, že i lidé, kteří si nesrovnalostí všimli v 94, 5 procentech případů zapochybovali o vlastním povědomí o dané problematice a byli ochotní (63,7 procenta) připustit, že oni se mýlí, zatímco deník má pravdu.

Publikované výsledky výzkumu způsobily poprask a drtivé většině lidí připadaly neskutečné.

Ano, tenhle výzkum je zfalšovaný. Vytvořil ho Jiří Táborský a najdete ho v knize [V síti \(dez\)informací](#), kde na něm ukazuje, jak snadno se dáme zmást a zmanipulovat. Tuto knihu vřele doporučujeme!

- **Jak na vás článek působil? V jakých médiích byste podobný text mohli najít?**

Článek jako takový působí docela důvěryhodně. Jsou tam takové zvláštní nejasnosti, ale na první dobrou by to člověka nemělo nijak extra zarazit (nebo si to spíš nepřizná).

Mohlo by být v 100+1, v novinách...

- **Působí na vás důvěryhodně? Které pasáže podporují důvěryhodnost? Proč? Najděte alespoň tři.**

Viz. označení zelenou barvou

Článek je napsaný relativně pěkně. Využívá podobné spojení, jako jakýkoliv který článek o vědeckém výzkumu.

Typická slova: respondenti, vzorek, výzkumník „Výzkumníci padesáti respondentům různého věku, vzdělání a pohlaví, kteří tvořili dohromady typický vzorek americké populace,...“

Konkrétní údaje: Hitler, Stalin, hospodářská krize

Není zde uvedený názor autora

Autor později v knize vysvětluje, že využívá rámování– výzkum je brán jako něco samozřejmého, o čem už se dávno ví. Proto se o něm nediskutuje. A přijmeme ho jako fakt. Navíc využívá i efekt císařových nových šatů– nechceme si přiznat, že bychom o takovém výzkumu neslyšeli, tím pádem bychom nepatřili mezi odborníky. (str. 51) Rovněž pracuje i s předsudky a stereotypizací, které využívá. Předpokládá, že Češi jsou přesvědčeni o nízké kvalitě školství a o obecně nižší vzdělanosti Američanů a snadnější manipulaci s veřejným míněním.

- **Nebo naopak? Přijde vám, že některé pasáže působí spíše nedůvěryhodně? Které to jsou a proč? Najděte alespoň tři.**

- 1) Floridský experiment neexistuje
- 2) Florida international university: založena až v roce 1965
- 3) Věta: Jeho výsledky tehdy vzbudily obrovský ohlas a řada států se začala zabývat tím, jak možnosti falešných zpráv využít ve vojenské taktice a zároveň také k řešení vnitrostátních problémů. Podezře: skutečně jeden výzkum dokázal mít vliv na vojenskou taktiku?
- 4) Typický vzorek americké populace - nemůže být sestaveno pouze z 50 respondentů
- 5) Polsko ovlivněno konfliktem: v roce 1931 Hitler nebyl ještě ani kancléř
- 6) Nejtřaskavější zjištění: neodborné vyjádření, hyperbola

- Jakým způsobem byste si článek ověřili?

MEDGRAM V TĚLOCVIČNĚ

#fact-checking #myslenirychle #myslenipomale

CÍL: Ukázat žákům vliv únavy na jejich myšlenkové a rozhodovací schopnosti

POMŮCKY: tělocvična, pracovní list, psací potřeby, sportovní oblečení

ČASOVÁ DOTACE: 45 minut

VHODNÉ PRO: začátečníky

ZADÁNÍ:

Na začátku dostane každý žák zaznamovací arch na odpovědi. Učitel si rozvrhne pohybové aktivity, které budou žáci mezi zodpovídání otázek dělat - otázka, dvě minuty pohyb, otázka, dvě minuty pohyb, atd... Jakmile žáci zodpoví všechny otázky, trénink končí. Kartičky si mohou ve dvojicích vyměnit a opravit. Ve správných odpovědích by měla být patrná sestupná tendence, čili čím více byli žáci unaveni, tím méně měli správných odpovědí.

Tip ZSI: kruhový trénink - dvě minuty cvičit (běhání, skákání přes švihadlo, dřepy, šplh, sklapovačky, kliky, ...) Vždy když se zapíská, žáci přestanou s aktivitou, učitel položí otázku a žáci svoji odpověď zaznamenají do archu. Následně se posunou po kruhovém tréninku dál.

PRACOVNÍ LIST:

- Zaznač chyby (pokud ve větě jsou):
 - Organizátoři nás nacpaly do auta, jejich pomocnice nám zavázali oči a zabavily peníze a telefony.
 - Ve škole plně čas mnohem pomaleji než doma.
 - Rád bych si pustil film ale musím se učit.
- Nové boty stojí po 25 % slevě 525 Kč. Kolik stály původně, před zlevněním?
- Vypočítej: $5/7 + 3/4 - 1/6 = \underline{\hspace{2cm}}$
- Zaznač chyby (pokud ve větě jsou)
 - Rozálie s Kvídem šli na procházku, povídaly si a hrály si na hřišti.
 - Rychle jsem skočila do auta a předjížděla sprava, zleva.
 - "Pane, prosím vás," oslovil už asi pátého člověka, "nevíte, kde je ulice u parku?"
 - První jeskyní muž Pepan ležel nečině a líně před rodnou jeskyní.
- Tatínek si spočítal, že ve škole strávil dvě pětiny svého dosavadního života. Do první třídy nastoupil v 6 letech a vysokou školu dodělal ve 24. Kolik je tatínkovi nyní let?
- $8/12 \cdot 2/3 - 7/9$
- Zaznač chyby (pokud ve větě jsou)
 - Na odpočívadlo dálnice přijeli čtyři auta, ze kterých vystoupili dívky z místního tenisového týmu.
 - Jen ztěží bychom ji převáželi, proto jsme přivolali záchranku s nedalekého města.
 - Punta si v těchto vedrech dopřává každodenně odpolednní spánek na studené kamené podlaze.
- Osm zedníků bude mít zeď postavenou za 15 dní. Kolik zedníků je potřeba, aby se zeď stihla postavit už za 12 dní?
- Vypočítej: $3 \frac{2}{3} + 2 \frac{1}{4}$
- Zaznač chyby (pokud ve větě jsou)
 - To byla svýzelná situace.
 - Až když se sjíždělo s dálnice, spomalila jsem.
 - Jal se odmněrovat nějakou směs cizokrajných léků a mě vzkázal, že to do rána bude mít.
 - Znamé básně se dočkali zhudebnění a stali se součástí povinné četby.
- V prodeji na známou kapelu je 250 lístků. Z toho je 40 % běžných lístků na sezení, 44 % běžných lístků na stání a 16 % lístků na sezení na balkóně. Kolik je v prodeji lístků k sezení?
- $5/6 : 6/9 + 3/6$

DISKUZE:

Po kontrole správných odpovědí může učitel začít diskuzi.

Kolik jste měli správných odpovědí?

Ty špatně zodpovězené byly spíše na konci nebo na začátku cvičení?

Jak se vám v průběhu cvičení odpovídalo? Šlo to spíše lépe nebo hůře?

Proč myslíte, že to tak je? A jaký to má vliv na běžný život?

VYSVĚTLENÍ:

Tato aktivita nás napadla po přečtení knihy Před-svědčování, kterou vřele doporučujeme. V jedné části autor Robert B. Cialdini popisuje jednu studii, která demonstruje, jaký vliv měl nedostatek času při výběru dvou produktů. Výsledek byl takový, že produkt, který měl více nevýrazných výhod zvítězil při nedostatku času. Pokud měli respondenti času více, tak se rozhodovali pro produkt, který měl více drobných nevýhod, ale za to tři signifikantní výhody.

V této aktivitě jsme se proto rozhodly vyzkoušet, jaký vliv má na náš mozek fyzická a i psychická únava.

Cialdini poukazuje na silnou souvislost se současným mediálním světem. Jsme zahlceni informacemi od rána do večera a pod nátlakem časového stresu se možná rozhodujeme unáhleně. Pokud komunikátor (tvůrce sdělení/reklamy) dokáže nasměrovat na určitou ideu pomocí různých podprahových technik, tak si nemusí dělat starost, že se jeho posluchači/diváci zamyslí a že by jeho taktice odolali.

CIALDINI, Robert B. Před-svědčování: revoluční způsob, jak ovlivnit a přesvědčit. Brno: Jan Melvil, 2016. Pod povrchem. ISBN 978-80-7555-014-9. str. 157

REAL NEWS VS. FAKE NEWS

#fact-checking #satira #diskuze #práceveskupinách

CÍL: Žáci si uvědomí velmi tenkou hranici mezi realitou a lží, tak jak jsou prezentovány v mediálním prostoru. Sami si přijdou na vhodné techniky objevující se v manipulativních článcích. Ukážete žákům, že i reálná událost se dá prezentovat bulvárně a naopak jakákoliv smyšlená informace se dá napsat seriózně tak, že je velmi těžké ji rozpoznat jako nepravdivou. Tato hra také rozvíjí kreativitu a slohové schopnosti.

POMŮCKY: Papír a tužka/počítač s textovým editorem, pracovní kartičky

ČASOVÁ DOTACE: 45 minut

VHODNÉ PRO: mírně pokročilé - pokročilé

ZADÁNÍ:

Připravte si lístečky, kterých bude více než skupinek. Na polovině z nich bude napsáno P (pravda), na druhé polovině F (fake news). Rozdělte studenty do skupinek po 2-4 lidech a nechte každou skupinku vylosovat jeden papírek.

Ty skupinky, které si vylosovaly P, mají za úkol najít takovou zprávu, která je pravdivá, ale působí nedůvěryhodně. Mohou ji ještě upravit, přepsat, aby působila jako fake news, ale její jádro musí zůstat pravdivé.

Skupinky, které si vylosovaly F, mají za úkol vymyslet nebo vyhledat zprávu falešnou, ale upravit ji tak, aby působila co nejdůvěryhodněji.

Vytvořené zprávy mohou zpracovat libovolným způsobem. Ve Zvol si info máme vyzkoušené, že jsme hráčům dali k dispozici flipcharty a jednotlivé skupinky zprávu zpracovali i po vizuální stránce.

Poté, co budou mít hráči hotovo, dojde k prezentaci jednotlivých zpráv a publikum hlasuje, která zpráva je podle nich pravdivá a která nikoliv. Cílem je zmást publikum, tedy falešnou zprávu student prezentuje takovým způsobem, aby hlasovalo co nejvíce lidí tak, že je zpráva pravdivá, a naopak. Skóre se zapíše k jednotlivým článkům a na konci se odhalí skutečný nebo falešný původ. Poté následuje diskuze.

DISKUZE:

Diskuze může probíhat vlastně v celém průběhu představování jednotlivých článků a hlasování třídy. Potom, co autor článek přečte, třída odhlasuje a společně si řeknete výsledky, můžete začít s otázkami na autory.

Jak se vám psal článek? Co přesně pro vás bylo nejtěžší/nejlehčí?

Jak jste postupovali při tvorbě real news/fake news?

A můžete do diskuze zapojit i celou třídu.

Přišlo vám snadnější odhalit fake nebo real news? Proč?

Postupně přejdete do diskuze nad obecnějšími tématy. Především nad jednotlivými standardy psaného textu v situaci, kdy se jedná o reálný příběh, i nad manipulativními technikami, které se objevují ve smyšlených verzích.

Co jste se snažili do článku přidat, aby to působilo jako fake?

A co jste naopak vynechávali?

Podle čeho jste se rozhodovali při hlasování?

Co jsou tedy hlavní znaky fake/real news?

Směřujte diskuzi k opakování charakteristik dezinformací, jako jsou: apel na emoce (strach, úzkost, nenávisť), dlouhé sugestivní titulky, subjektivní názory, nepravdivá či neověřitelná tvrzení, neznámý autor a neuvedené zdroje.

PŘES KOPÍRÁK

#rychlovka #aktivníhodina

CÍL: Žáci si uvědomí složitost a komplexnost předávání informací. Aktivita směřuje k porozumění toho, že každý máme vlastní filtry, hodnoty, zkušenosti a názory, které ovlivňují to, jak přijímáme, zpracováváme a dále předáváme informace. Dezinformace nemusí vznikat pouze záměrně, ale také chybou v komunikaci. V té se mohou jednotlivé informace ztrácet, překrucovat či jinak znehodnocovat. Následnou diskuzí se můžete dostat i k praktickým radám, jak tyto problematické aspekty komunikace eliminovat a jaké dodržovat pravidla bezpečného čerpání informací.

ČASOVÁ DOTACE: 10 minut hra + 10 minut diskuze

VHODNÉ PRO: začátečníky

Aktivita č. 1: Verze A - ctrl c - ctrl v

Pomůcky: list papíru a tužka (každý žák)

Zadání: Každý žák si vezme papír a tužku a utvoří se dvojice. Jeden z dvojice si stoupne čelem ke zdi a papír si o ni opře. Druhý si stoupne za prvního a opře si papír o jeho záda. Student stojící vzadu začne pomalu malovat na svůj papír obrazce (například hvězdu, slunce, dům) a žák stojící před ním se snaží na svůj papír namalovat přesně to, co cítí na svých zádech. Velmi pravděpodobně budou nakonec oba papíry vypadat docela jinak. Když budete mít dostatek času, mohou se žáci ve dvojici přehodit. Během diskuze můžete papíry porovnávat

Aktivita č. 2: šeptanda beze slov

Pomůcky: volný prostor ve třídě

Zadání: Žáci si stoupnou za sebe do řady. Žák (nebo lektor) stojící na konci řady (nemá již nikoho za sebou) vymyslí krátkou pohybovou sestavu; například: ruce nad hlavu, ruce na ramena, tlesk, upažit, zakroutit hlavou doprava, doleva, lusknout. Žák stojící před ním se k němu otočí a podívá se na celou sestavu. Následně se otočí zpět a pokusí se přesně stejnou sestavu ukázat žákovi před sebou. Jakmile dojde sestava

až nakonec řady, poslední žák a první žák zacvičí sestavu společně. Ostatní si všímají rozdílů v sestavách, ale i úkonů, které byly zacvičeny stejně.

Aktivita č. 3: Vincent van Gogh

Pomůcky: nějaký jednoduchý obrázek, tabule a křída nebo papír a fixa

Zadání: Učitel vybere ze třídy tři žáky, kteří se zúčastní hry. Jeden bude majitel, druhý komunikátor a třetí replikátor. Majitel dostane do ruky obrázek, který bude popisovat komunikátorovi tak, aby to replikátor neslyšel. Tomu to musí přetlumočit právě komunikátor jak nejlépe dovede, aby to byl schopen replikátor, co nejdokonaleji překreslit na tabuli. Nakonec může zbytek třídy posoudit, jak se to spolužákům povedlo.

Tip: Jestli chcete zapojit celou třídu, rozdělte všechny žáky do trojic. Mohou pracovat ve skupinách samostatně.

Diskuze

Velmi pravděpodobně dojde k tomu, že oba papíry (verze A), pohybové sestavy (verze B) nebo obrazy (verze C) se nebudou shodovat. Učitel může následně vyzvat studenty k sednutí si do kruhu a zahájení diskuze.

Návodné otázky:

Jak se stalo, že jsou oba papíry/obě sestavy/oba obrazy jiné?

Kde došlo ke změně?

Byla chyba v pocitu? V paměti?

Ve schopnosti předat informaci? V komunikaci?

A jak se tyto procesy/schopnosti mohou projevit v reálném světě?

Učitel koriguje diskuzi tak, aby se společně dostali k problematice sdílení a překrucování informací. Každý má vlastní způsob, jakým přijímá informace a jakým je následně posílá dál. Máme vlastní filtry, přes které vnímáme realitu.

Dezinformace nemusí vznikat pouze cíleně, ale právě i skrze chybu v jedné z fází komunikace. Můžeme tu informaci špatně pochopit (dobře jsme necítili tužku na zádech, nevšimli jsme si jednoho pohybu), následně si ji nemusíme správně zapamatovat nebo nakonec dobře předat (na papír, ukázat nebo říct jinému žákovi). To jsou všechno faktory, které ovlivňují naši každodenní komunikaci i komunikaci ostatních.

Co s tím? Když čerpáme informace z médií, od kamarádů nebo i ze sociálních sítí měli bychom na tyto věci myslet a dodržovat několik pravidel, které nám pomohou k eliminaci těchto problémů. Raději si informace vícekrát ověřit (když vám na záda budou jednu věc malovat vícekrát za sebou více lidí, pravděpodobně ji již

přemalujete správně). Nebo jít přímo k primárnímu zdroji (vidět pohybovou sestavu od prvního, ne až od desátého nebo se podívat na originální obraz sám - nemít jej zprostředkovaně).

KŘÍŽOVKA

#rychlovka #onlineobsah

CÍL: Žáci se naučí rozpoznávat jednotlivé žánry textů v mediálním prostoru. Uvědomí si jejich podobnosti a rozdílnosti i pozitiva a negativa.

POMŮCKY: Psací potřeby, pracovní list, projektor

ČASOVÁ DOTACE: 10 minut křížovka, 10-20 minut diskuze

VHODNÉ PRO: začátečníky

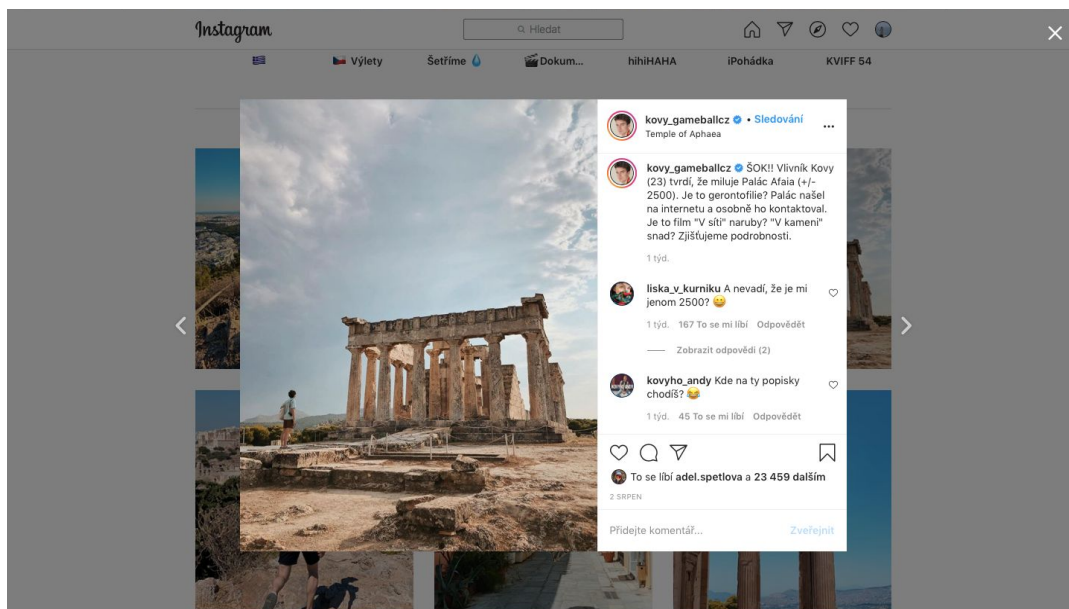
ZADÁNÍ:

Každý žák dostane jeden pracovní list a vyluští jej stejně jako klasickou křížovku. Příklady promítejte na projektor, nebo je vytiskněte (nebo nasdílejte skrze kahoot, wooclap, nebo něco takového...)

PRACOVNÍ LIST:

1.												
8.												

1. příklad

2. příklad

Vodafone... LTE 17:03 29 %
idnes.cz

NEJNOVĚJŠÍ

- 16:57 Raketově narostl zájem o testy. Linka liberecké nemocnice je přetížená
- 16:56 V Skotsku vykolejil vlak na podmáčené trati. Nehoda má zatím tři oběti
- 16:54 Upgrade na PS5 a Xbox Series X verzi hry Control nebude zdarma
- 16:53 Ve Skalné se lidé dozvědí vše o zemětřesení. Mohou si ho i poslechnout
- 16:50 MS v silniční cyklistice ve Švýcarsku se kvůli koronaviru neuskuteční
- 16:46 Další triumf Van Aerta, vyhrál i úvodní etapu Dauphiné. Hirt odstoupil
- 16:42 Výměník na okraji sídliště v Českých Budějovicích nahradí bytový dům
- 16:32 Češka v Alpách poplivala Němce kvůli krmení svišťů, on ji shodil do příkopu
- 16:30 Kvůli koronaviru se nepoběží také maratony v Paříži a Curychu
- 16:30 Česká Lípa označí kola i vozíky pomocí syntetické DNA proti zlodějům
- 16:27 Walt Disney přejmenoval slavnou značku, 20th Century Fox po 85 letech končí
- 16:17 Školačka pekla chléb v hrnci s plastovým

3. příklad

FB přítel z Anglie byl na testech na COVID 19 asi cca. před měsícem. Dlouho ho pak bolel nos a občas se mu zničeho noc pustila krev z nosu. Z té nosní dírky, kde mu dělali takzvaný - stěr. A jednou, když se u televize šťoural v nosu...si vytáhnul - tohle. Nejdříve nevěděl co to je. Pak si vzal lupu a skoro mu spadla sánka.

Hádejte co to je? Nevíte? Tak já vám to povím. Tento nanočip vám při takzvaných testech školený zdravotník strčí hluboko do nosu tou dlouhou tyčinkou, co vás až napne. A narve vám nanočip do sliznice. Ten se tam uchytí a pak přes aplikaci v MT-čku podává o vás informace všeho druhu. Bohužel tato testovací vzorka dost často z nosu vypadne, proto je nutné takzvané testy na COVID19 opakovat. Už chápete proč vám tvrdí že test platí jenom 4 dny? Čím máte totiž v nosu víc nanočipů, tím je to pro testování objektu - teda vás - lepší. Na podzim je už připraven nanočip další generace ve vakcíně. A toho se už nezbavíte.

Dle informací do vývoje tohoto prvního nanočipu co se lepí na sliznici investoval Bill Gates 20 mil. USD a do nanočipu druhé a třetí generace (ve vakcíně a pod kuži jenom 400 mil USD).

Následovat pak bude poslední čip a to bude ten podkožní...bude to totální zchr...mít nejméně 3 čipy v těle je pojistka, kdyby jste si ten podkožní chtěli nedejbože odstranit. Ten v nosu a z vakcíny vás spolehlivě...práskne.
Hezký den...přeje

4. příklad

Vodafone CZ 17:08 23 %
expres.cz

Brožová vystavuje svoje tělo na lodi na Korsice: Koho skrývá za kamerou?

 Lucie Šaléová
10. srpna

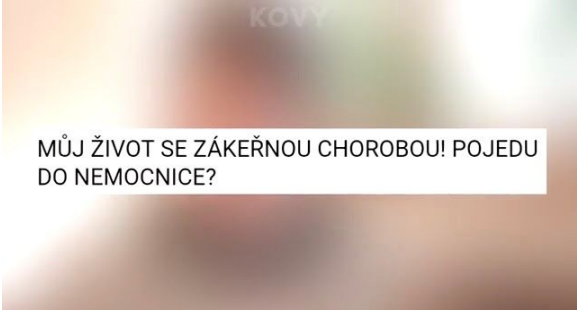

Kateřina Brožová nyní vystoupila jako Madonna s písní Vogue | (1:02) | video: TV Nova

Krásná herečka Kateřina Brožová (52) odíela odpočívat na

  Sdílet **Další článek**

5. příklad

MŮJ ŽIVOT SE ZÁKEŘNOU CHOROBOU! POJEDU DO NEMOCNICE?

6. příklad

Vodafone CZ 17:11 23 %

OK Non sécurisé — bezpo AA X

BEZPOLITICKÉKOREKTNOSTI.CZ

Ruský profesor:
Cukrovka a
rakovina jsou
vymyšlené nemoci.
Všechno je ve
stravě. Peroxid
vodíku – všelék?
Věřit pohádkám,
nebo zůstat v pasti

Autor článku: [Erika Magdaléna Peprná](#) • 08.

7. příklad

Vodafone CZ LTE 17:12 22 %

az247.cz

Beďary jsou ve skutečnosti nano vysílače, které posílají naše myšlenky přes satelity elitám

Redakce • 08 Srp 2019

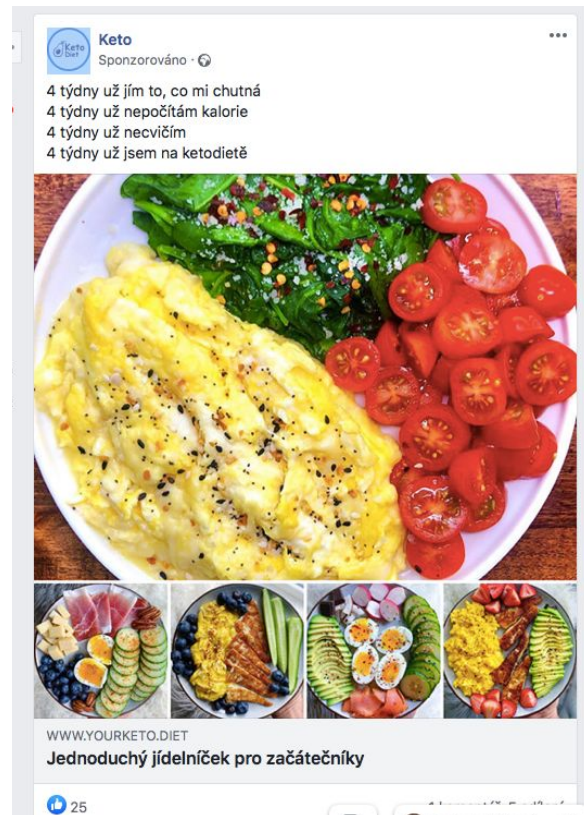

Uznávaný ruský alternativní vědec Alexij Podobar   že akné, lidově zvané jako beďary, je ve skutečnosti něčím jiným, než nám moderní medicína tvrdí. Podle jedná o vysílače, které vysílají naše myšlenky do vesmírných satelitů, kde k nim

8. příklad

9. příklad

KŘÍŽOVKA řešení

#rychlovka #onlineobsah

CÍL: Žáci se naučí rozpoznávat jednotlivé žánry textů v mediálním prostoru. Uvědomí si jejich podobnosti a rozdílnosti i pozitiva a negativa.

POMŮCKY: Psací potřeby, pracovní list, projektor

ČASOVÁ DOTACE: 10 minut křížovka, 10-20 minut diskuze

VHODNÉ PRO: začátečníky

ZADÁNÍ:

Každý žák dostane jeden pracovní list a vyluští jej stejně jako klasickou křížovku. Příklady promítejte na projektor, nebo je vytiskněte (nebo nasdílejte skrze kahoot, wooclap, nebo něco takového...)

DISKUZE:

Během diskuze postupně projedte všechny obrázky a věnujte se poznávacím znakům jednotlivých pojmů. Můžete je probírat buď postupně nebo nechejte výběr na žácích:

Který obrázek se vám hádal nejhůře? Proč si myslíte, že zrovna ten?

Jaké má poznávací znamení?

Kterým dalším žánrům je podobný? Od kterých se nejvíce liší?

Důležité je se dohodnout s žáky všech nejvýraznějších znaků daného pojmu. Zde jen stručně:

Komentář se explicitně vztahuje k hlavnímu tématu, obrázku, statusu či něčemu podobnému. Je subjektivně zabarvený, vyjadřuje názor a pocity autora.

Nejběžnějším žánrem pojednávajícím o aktuálním dění jsou **zprávy**. Ty by se vždy měly snažit být co nejvíce objektivní, interpretovat informace správným způsobem, bez zásahu do významu sdělení. Jsou rychlé, aktuální, ideálně bez citového zabarvení, s odkazy na zdroje a podpisem autora.

Hoax je poplašná, falešná zpráva, kterou autor vytvořil za konkrétním účelem. Mezi základní znaky patří například upozornění na vlastní důležitost (šokující informace,

nové nebezpečí), nspecifikovaný zdroj (důvěryhodná paní, známý mého známého, někdo mi říkal, unikly tajné informace), nepodepsaný autor a apel na další rozesílání (pošlete to všem svým známým). Celou databázi hoaxů najdete na www.hoax.cz

V **bulváru** hrají klíčovou roli emoce. Jedná se o aktuality, které postupem času ztrácejí na významu, ale v daný moment jsou velmi výbušné. Mezi hlavní charakteristiky patří navozování paniky, skandalizace, personalizace, populismus, povrchnost, jednoduchost nebo jasnost. Často se jedná o zákulisní informace ze světa "celebrit"

Návnada na kliknutí, neboli **Clickbait**, je poutavý titulek, který má za úkol nalákat co nejvíce čtenářů. Hlavním cílem je zvýšit návštěvnost webu, přičemž nejde tolik o to, jestli titulek souvisí s článkem či se jedná opravdu jen o návnadu.

Fake news, v překladu falešné zprávy, jsou úmyslné nepravdivé informace šířící se za účelem klamání příjemce. Typickými charakteristikami jsou apel na emoce, špatně dohledatelné či neexistující zdroje, vágní prohlášení bez udání důkazu. V textu je rozeznáme tak, že autoři často používají dlouhé titulky, zvýrazňují části textu a nepodepisují se.

Satira nejčastěji využívá komičnosti, výsměchu karikatury a ironie k upozornění na nedostatky, které autor vnímá ve společnosti nebo politice.

Pro označení teorie, která vysvětluje historické či současné události pomocí velkého spiknutí supiny mocných, se vžilo pojmenování **konspirace**. Konspirační teorie reaguje na reálnou událost či existující vědecký fakt, ale vysvětluje je jinak než je oficiální stanovisko.

Reklama je prezentace jakékoli komodity za účelem zvýšení jejího prodeje. Jsou zde zvýrazňovány pouze pozitivní informace o daném zboží, nejedná se o objektivní zhodnocení výrobku.

Jakmile si ujasníte s žáky vlastnosti a charakteristiky všech pojmů, můžete v diskuzi zajít o úroveň výš a rozvířít téma užití toho daného žánru/pojmu v praxi.

Kde byste nejčastěji hledali komentář/hoax/satiru/...? V jakém druhu časopisu/webu?

PRACOVNÍ LIST:

1. K O M E N T Á Ř

2. Z P R Á V Y

3. H O A X

4. B U L V Á R

5. C L I C K B A I T

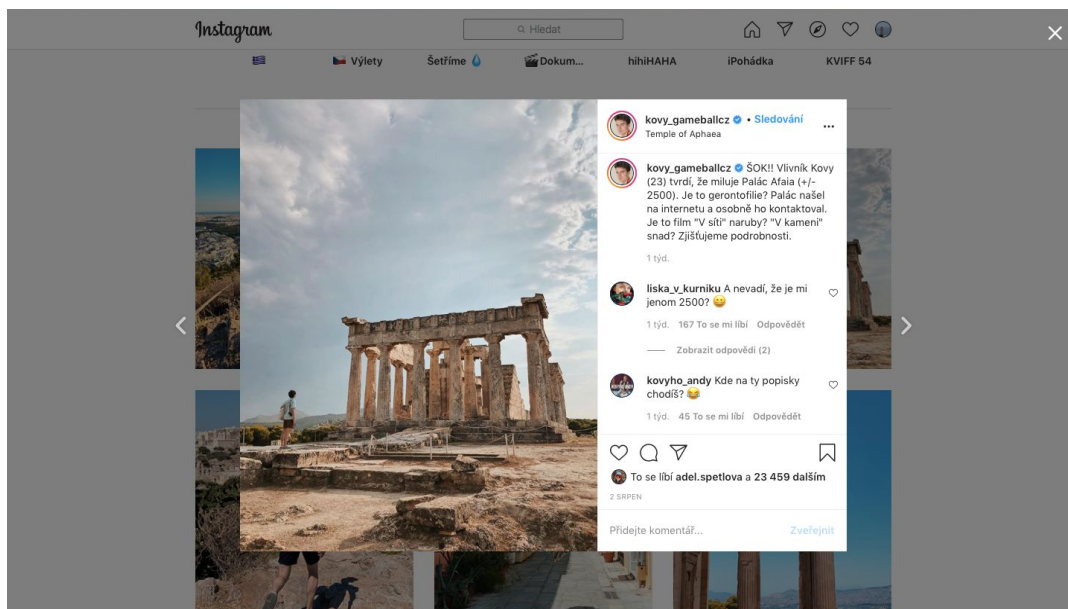
6. F A K E N E W S

7. S A T I R A

8. K O N S P I R A C E

9. R E K L A M A

1. komentář

2. zprávy

Vodafone... LTE 17:03 29 %
idnes.cz

NEJNOVĚJŠÍ

- 16:57 Raketově narostl zájem o testy. Linka liberecké nemocnice je přetížena
- 16:56 V Skotsku vykolejil vlak na podmáčené trati. Nehoda má zatím tři oběti
- 16:54 Upgrade na PS5 a Xbox Series X verzi hry Control nebude zdarma
- 16:53 Ve Skalné se lidé dozvědí vše o zemětřesení. Mohou si ho i poslechnout
- 16:50 MS v silniční cyklistice ve Švýcarsku se kvůli koronaviru neuskuteční
- 16:46 Další triumf Van Aerta, vyhrál i úvodní etapu Dauphiné. Hirt odstoupil
- 16:42 Výměník na okraji sídliště v Českých Budějovicích nahradí bytový dům
- 16:32 Češka v Alpách poplivala Němce kvůli krmení svišťů, on ji shodil do příkopu
- 16:30 Kvůli koronaviru se nepoběží také maratony v Paříži a Curychu
- 16:30 Česká Lípa označí kola i vozíky pomocí syntetické DNA proti zlodějům
- 16:27 Walt Disney přejmenoval slavnou značku, 20th Century Fox po 85 letech končí
- 16:17 Školačka pekla chléb v hrnci s plastovým

3. Hoax

FB přítel z Anglie byl na testech na COVID 19 asi cca. před měsícem. Dlouho ho pak bolel nos a občas se mu zničeho noc pustila krev z nosu. Z té nosní dírky, kde mu dělali takzvaný - stěr. A jednou, když se u televize šťoural v nosu...si vytáhnul - tohle. Nejdříve nevěděl co to je. Pak si vzal lupu a skoro mu spadla sánka.

Hádejte co to je? Nevíte? Tak já vám to povím. Tento nanočip vám při takzvaných testech školený zdravotník strčí hluboko do nosu tou dlouhou tyčinkou, co vás až napne. A narve vám nanočip do sliznice. Ten se tam uchytí a pak přes aplikaci v MT-čku podává o vás informace všeho druhu. Bohužel tato testovací vzorka dost často z nosu vypadne, proto je nutné takzvané testy na COVID19 opakovat. Už chápete proč vám tvrdí že test platí jenom 4 dny? Čím máte totiž v nosu víc nanočipů, tím je to pro testování objektu - teda vás - lepší. Na podzim je už připraven nanočip další generace ve vakcíně. A toho se už nezbavíte.

Dle informací do vývoje tohoto prvního nanočipu co se lepí na sliznici investoval Bill Gates 20 mil. USD a do nanočipu druhé a třetí generace (ve vakcíně a pod kůží jenom 400 mil USD).

Následovat pak bude poslední čip a to bude ten podkožní...bude to totální zichr...mít nejméně 3 čipy v těle je pojištění, kdyby jste si ten podkožní chtěli nedejbože odstranit. Ten v nosu a z vakcíny vás spolehlivě...práskne.
Hezký den...přeje

4. Bulvár

Vodafone CZ 17:08 23 %
expres.cz

Brožová vystavuje svoje tělo na lodi na Korsice: Koho skrývá za kamerou?

Lucie Šaléová
10. srpna

Kateřina Brožová nyní vystoupila jako Madonna s písní Vogue | (1:02) | video: TV Nova

Krásná herečka Kateřina Brožová (52) odíela odpočívát na

Sdílet **Další článek**

5. Clickbait

MŮJ ŽIVOT SE ZÁKEŘNOU CHOROBOU! POJEDU DO NEMOCNICE?

6. Fake news

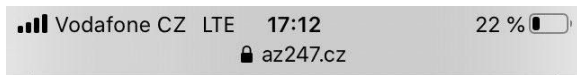
Vodafone CZ 17:11 23 %
OK Non sécurisé — bezpečně AA X

BEZPOLITICKÉKOREKTNOSTI.CZ

Ruský profesor: Cukrovka a rakovina jsou vymyšlené nemoci. Všechno je ve stravě. Peroxid vodíku – všelék? Věřit pohádkám, nebo zůstat v pasti

Autor článku: [Erika Magdaléna Peprná](#) • 08.

7. Satira

Beďary jsou ve skutečnosti nano vysílače, které posílají naše myšlenky přes satelity elitám

Redakce · 08 Srp 2019

Uznávaný ruský alternativní vědec Alexij Podobar, který tvrdí, že akné, lidově zvané jako beďary, je ve skutečnosti něčím jiným, než nám moderní medicína tvrdí. Podle něj se jedná o vysílače, které vysílají naše myšlenky do vesmírných satelitů, kde k nim

8. Konspirace

OK informace.top AA ↻

Top informace o Zemi a "vesmíru"

Země je plochá s klenbou

Je Země kulatá planeta, která se pohybuje v "nekonečném vesmíru"? Nebo je Země plochá s pevnou klenbou? Byl vůbec člověk ve "vesmíru"? Pravdivě vám odpovíme na tyto otázky.

Země není koule!

Země je nehybná a plochá, není to žádná

9. Reklama

 Keto
Sponzorováno ·

4 týdny už jím to, co mi chutná
4 týdny už nepočítám kalorie
4 týdny už necvičím
4 týdny už jsem na ketodietě

WWW.YOURKETO.DIET
Jednoduchý jídelníček pro začátečníky

 25